

Mécs László.

Irta: *Rados K. Béla.*

A világháború és a forradalmak halotti tora után mi, megmaradt magyarok a rossz emlékek munkáin botorkálunk vissza a régi, egyszerű legendák csodái közé, hol mindent bearanyoz a jóság, szeretet, megbocsátás és kegyelem. Ahol, mint a régi szentképeken látni, minden ember egy-egy szál rozmaringot tart a kezében. Ezt a háború utáni mély világhangulatot fejezte ki első sorban Mécs L.:

„Szennyes áron, hófehér hajómon
vitorlázom, pengetem a lantot
és az ember meggyötört szívére
szállnak fehér vers-galambok.“

Ezért vonzódik, — mint egykor szt. Ferenc, szt. Erzsébet — nagy szeretetével az élet áldozatai felé: a koldúsok, a bucsújáró szegények, a verejtékező zsellérek, a vig paloták közt éhesen daloló Lázárok felé. És gyűlöli a „tüzes talpon járó élet“ gögös urait, a korcsmában, kaszinóban kaláberező pogányokat és a farizeusokat, írástudókat. Akárcsak Tolsztoj. Még a nyomor legriasztóbb alakjait is a jóság legendás aranykeretébe foglalja. Egy szegény rutén asszony és férje a faluvégi mocsaras tóban állanak, hogy piócákat fogjanak, melyek a lábukba harapnak. De ez a hátborzongató jelenet valami glóriás fényt kap felülről.

Az evangéliumokon és legendákon kívül másik nagy forrása: Dante.

„Keresem sok álmon át
a nagy csavargók lábnyomát:
Danték, Virgilek jártak itt
az országút gyémánt porában.“

(Valószínű, hogy Dante és Dosztojevszkij oly erős befolyással lesznek reánk a közeljövőben, mint az előző generációk életében Balzac és Zola.) De a szenvedő Dante zord fantáziája az öröm hitvallását már nem tudta oly színesen kifejezni a Paradicsomban. Mécs Lászlónál

meg épen önkénytelenül is sokszor Szinnyi Merse Pál Majálisára, Pacsirtájára, pipacsmezős képeire gondolunk.

„Most az ég egy kacagó, kéklő Cápri-barlang,
nincs rajta gondolat: cifra felleg sallang
s boltjáról e boldog égnek
kéklő vizek csörgedeznek: édes szép pacsirtaének.“

A fiatal Vörösmarty Csongor és Tündéjének varázslatos, tude zenéje óta ilyen egészséges, szinte káprázatos színekkel teli palettája kevés magyar lírikusnak volt. Mert Mécs elsősorban a „Hajnali harangszó“, a tavaszi napban fürdő virágmezők szerelmese, nem mint pap-társa, Tompa M., a lehajló természet, a rozsdavörös őszi levelek borongásának.

Nem vétek Ady nagy emléke ellen sem, akinek Mécs is tanítványa, ha azt mondom: Ady nem tudott igazán örülni. Nála a legnagyobb öröm extázisába is mindig belévegyült a fanyar halálgondolatnak a mérge, a magyar fátum kikerülhetetlensége, sőt sokszor a csömör. Ő mindig túl közel lakott a temetőhöz. Túlságosan szerette a „beteg rózsákat“, a „sugaras, a bánatos Ősz-időket“, a „dér-esős hideg hajnalon a mezők“ halálmelódiait.

Mécs L. visszatérés Ady felhasználásával az Ady előtti klassziciz-mushoz. Mikszáth-tal is rokon.

Ady is, Mécs László is keresik a múltban őseiket. Ady a „Déli-báb-ösöm Kőd-városban“ fekete, komor árnyat lát a hortobágyi égen. Őse, mint egy sötét, nagy óriás strázsál Kőd-város felett és lép torony-ról-toronyra (!). Éz Ady. A pap Mécs L. is visszanéz a múltba. Mit lát? Kik az ő ősei? A fehérköpenyes premontrei barátok, akik a népvándorlás forradalmában már lerakták a kultura alapköveit: a hitet, reményt, szeretetet. („Premontreiek“ c. vers.) De a darócruhas szerzete-seken kívül más ideálra is van szüksége: örök mosolyra, a Milói Vénuszra (Üzenet a M.-V.-hoz). Csodálatos ellentét! De épen Mécs Lászlónak, a kassai kanonoknak, most nagykalapos, fiatal plébánosnak a Milói Vénuszhoz írt imája mutatja, hogy a görög esztétikai kultura plasztikus ereje (amit Nietzsche követelt) mennyire összeegyeztethető a keresztény alázatossággal és hogy e kettő, szépség és kereszténység összeolvadásának van más formája is, mint azt a pesszimista Chateaubriand elgondolta.

Mécs László a harcos neoideáлизmusnak ma legnagyobb lírikusa, akiben az ifjúság legerősebb támaszainak egyikét látjuk.

